

Recenzja promotorska
pracy doktorskiej mgr Katarzyny Borkowskiej
Cyzeron i Platon: tłumaczenia, parafrazy, nawiązania

Autorka pracy zestawia pisma Platona i Cyzerona na różnych poziomach. Dokładnie porównując ustępy dzieł Platona z ich Cyzeronowymi przekładami lub parafrazami pokazuje, jak postępował rzymski tłumacz z oryginałem: co ściśle tłumaczył, co opuszczał, a co zmieniał, i stara się wyjaśnić przyczyny tych decyzji translatorskich. Tu Katarzyna Borkowska wykazuje się wnikliwością i subtelnością analizy, która prowadzi ją do nowych i ciekawych spostrzeżeń. Jej badania mają solidną podbudowę teoretycznoliteracką: w metodologicznym wstępie (formalnie to podrozdział I 3: „Metody”) autorka ukazuje dzisiejsze poglądy na istotę przekładu, zgodnie z którymi istotna jest nie tylko wierność oryginałowi, lecz także funkcja tekstu w miejscu i czasach tłumacza. Tutaj widzimy podziwu godne odczytanie autorki w książkach i artykułach współczesnych badaczy. Zainteresowanie najnowszą teorią literatury jest rzadkie u filologów klasycznych – to nadaje badaniom pani mgr Borkowskiej szczególną rangę na tle prac jej kolegów.

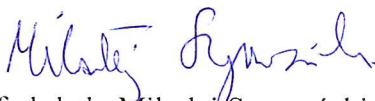
Katarzyna Borkowska zajmuje się też podejściem Cyzerona do Platona na ogólniejszym poziomie. Przytacza ona liczne miejsca, w których rzymski filozof obsypuje Platona pochwałami, nadając mu niemal status boga. Z drugiej strony ukazuje w pracy kwestie, w których Cyzeron nie zgadza się z twórcą Akademii, mimo że otwarcie z nim nie polemizuje. Szczególnie ważne jest tu zestawienie Platońskiego *Państwa* z *De republica* Cyzerona: Rzymianin przedkłada tu praktykę polityczną nad próby stworzenia w drodze dyskusji filozoficznej idealnego ustroju. Cyzeron w ujęciu autorki jest nie tylko tłumaczem i naśladowcą greckiego filozofa, jest również jego współzawodnikiem, zwłaszcza na polu filozofii politycznej.

Stosunek Cyzerona do Platona był przedmiotem wielu wcześniejszych opracowań. Doktorantka dobrze zna literaturę przedmiotu, lecz nie przyjmuje bezkrytycznie wniosków poprzedników. Jej praca wnosi ważne nowe elementy do dyskusji na ten temat, burząc rozpowszechniony obraz Cyzerona jako wyłącznie popularyzatora filozofii greckiej, niewnoszącego do niej własnych przemyśleń. Dlatego uważam za wskazane, by pracę tę opublikowano w którymś z języków kongresowych.

Rozprawa jest napisana ładną polszczyzną, jej styl jest rzeczowy i klarowny. O dobrym warsztacie naukowym autorki świadczą starannie wykonane przypisy i bibliografia.

Uważam, że praca pani mgr Katarzyny Borkowskiej *Cyceron i Platon: tłumaczenia, parafrazy, nawiązania* zasługuje na to, by ją przesłać recenzentom i przedstawić jako pracę doktorską Radzie Dyscypliny Literaturoznawstwo.

Warszawa, 15 XI 2021

prof. dr hab. Mikołaj Szymański (IFK)